HUSITA

Časopis Pražské diecéze CČSH
číslo 5/2026 | ročník XXIV | říjen 2026
9 771214 463004 05

Husův sbor ve Vlašimi

Husita vychází 6x ročně

Vydává
Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214–4630

Kontaktní adresa
Časopis Husita, Pražská diecéze CČSH,
V Tišině 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura
Renata Velíšková

Grafické zpracování
Mgr. Simona Ullspergerová

Tisk
Tiskárna A.M.G., s. r. o.
Mírová 2, 679 04 Adamov

Příspěvky do časopisu
Deadline pro zasílání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. R. Velíšková, pověřená redaktorka. Děkujeme za pochopení.

Spolupracovníci
J. Boček, Mgr. Z. Břeň, N. Čechová, A. Čejka, PhDr. P. Doležalová, Ph.D., K. Chlumská, Mgr. J. Kohout, Ph.D., I. Krulichová, Mgr. M. Laláková, DiS., Mgr. T. Novák, PhDr. O. Nytrová, J. Pokorná, PhDr. D. Tesařová, CSc, Mgr. H. Tonzarová, Th.D., V. Velíšek, Mgr. R. Wesleyová, R. Zábrodský

Distribuci a objednávky zajišťuje
sekretariát PD CČSH, tel.: +420 234 760 058
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Ing. Martina Hájková, tel.: +420 777 759 655

Prodejní místa
Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze CČSH, V Tišině 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Žerotínova 1100/36, Praha 3

OBSAH

4–11
JAN KOHOUT
Reflexe 2. zasedání IX. sněmu

12–14
Je co slavit!

15
Nově zrekonstruovaná farní zahrádka

16–17
Jubilejní 20. ročník Modlitby za domov

18–19
Žižkostel se potkal se sousedy

20–21
Hromadný křest v Mělníku

22
Letní výlet

23
Zahradní slavnost v Mnichovicích

24–25
Cesta od dekriminalizace k důstojnosti

26–27
Mana

28–29
Esej

30–31
Dílo spisovatele Arnošta Lustiga

32–34
Neverbální komunikace

35
Ocenění

Každý ať slouží druhým tím darem milosti, který přijal; tak budete dobrými správci milosti Boží v její rozmanitosti.

1. Petrova 4, 10 (Bible)

Je co slavit **12**

Žižkostel se potkal se sousedy **18**

Hromadný křest v Mělníku **21**

Pověřená redaktorka
Renata Velíšková

JAN KOHOUT
Reflexe 2. zasedání IX. sněmu

Předsednictvo sněmu

Zadaný úkol a práce na něm

Sociálně etický výbor, jehož jsem členem, dostal v r. 2024 od IX. sněmu CČSH mj. úkol:
„Připravit předlohu k otázkám rodiny a mezilidských vztahů."

Následná diskuse ve výboru vedla ke shodě prioritně věnovat úsilí právě problematice rodiny, neboť mezilidské vztahy obecně procházejí v současné době intenzivní transformací a zvláště křehká a zranitelná je rodina, tradičně vnímaná jako základní buňka společnosti, a tak poskytnout církvi teologickou perspektivu sociálně etických aspektů rodiny. *V zadání úkolu pro komisi nebylo, a pro sociálně – etickou komisi ani nemohlo být, jít mimo rámec platné věrouky CČSH,* která za základ rodiny podle Boží vůle pokládá svátostné manželství muže a ženy, kteří se v lásce navždy spojují a jsou Duchem svatým posvěcováni, aby byli Božím obrazem v Kristu a nástrojem Stvořitele ke vzniku nových lidských bytostí. Předložený dokument představuje výsledek dvou let poctivé teologické práce, vedené současnými nejlepšími teologickými kapacitami (br. děkan HTF UK J. Vogel), které má CČSH k dispozici. Teologicky zcela kontinuálně navazuje a dále rozvíjí myšlení našich nejpřednějších teologů, jako byli profesor Z. Kučera, Z. Trtík a další, a dále je rozvíjí s ohledem na vývoj potřeb doby, zejména s ohledem na pastorační citlivost k jiným formám lidského soužití.

Po poskytnutí dokumentu k celocírkevní diskusi, od poloviny března do poloviny června, přišlo několik připomínek i námitek, které členové výboru prostudovali, přičemž meritum mnohého bylo zváženo již při tvorbě textu.

Jádro zhruba 6 vyjádření spočívalo v těchto bodech: 1. Přestat chápat heterosexuální manželství jako privilegovaný ideál. 2. Z měřítka plnohodnotnosti základního rodinného vztahu odstranit kritérium pohlaví a počtu jeho účastníků a místo něj ponechat jako rozhodující kritérium kvalitu mezilidského vztahu. (tzn. vzájemnou lásku, věrnost, službu atd.), a za 3. Výslovně v dokumentu pojmenovat stejnopohlavní páry jako plnohodnotnou variantu základu rodiny podle Boží vůle. Tyto námitky ovšem míjely zadání úkolu výboru a proto, ač byly důkladně zváženy, nebylo možno je v textu plně akceptovat. Přesto text přinášel důraz na pastorační citlivost a rozlišování, tak aby církev byla otevřená a viděla v každém člověku Boží obraz, podporovala snahy o odpovědnost a péči ve všech interpersonálních strukturách a reálných podobách rodiny.

Je škoda, že na generální synodě k tomuto dokumentu proběhla jen malá diskuse, ačkoliv prostor k tomu byl. Na sněmovním jednání pak přibyl v diskusi opakovaně požadavek, *aby církev „držela prst na tepu doby" a v souladu se svým posláním se intenzivněji věnovala zkoumání současného poznání vědeckého i v oblasti mezilidských vztahů a vyhnula se úskalím biblického fundamentalismu*, proto v dalším textu nabídnu několik poznámek k těmto výzvám.

Současné... poznání vědecké...

Než se dotkneme některých konkrétních výstupů současného vědeckého úsilí a jejich ev. zhodnocení, je nezbytné reflektovat také nebývalý posun v tom, jak současná věda rozumí sama sobě.

Naivní osvícenský scientismus, vládnoucí od 18. do poloviny 20. století, je pryč. Víra, že vědecky „dokázaná fakta" jsou ostrovem pevné půdy jistoty, k němuž se dalšími vědeckými důkazy pouze přidávají další a další kusy pevniny zmenšující moře nepoznaného, je pryč. A pryč je víra ve vědu, která dokáže absolutně, objektivně a definitivně vyřešit všechny lidské, společenské a etické problémy. Vývoj zejména v oblasti fyziky od základu změnil rámec ostatních věd. (Např. Einsteinovo zakřivení časoprostoru učinilo z Newtonova gravitačního zákona pouhou aproximaci použitelnou jen pro slabá gravitační pole a nízké rychlosti. Samotná hmota je formou energie. Nejen hmota se může přeměnit na energii, ale i obráceně. Čas neplyne všude stejně, v mikrosvětě ani nemá směr, neexistuje jediná současnost, čas není nezávislý, elementární čas není spojitý.) Navíc současná epistemologie ukazuje, že vědecké poznání se vyvíjí skrze změny paradigmat a že věda sama funguje v určitém společenském a kulturním kontextu.

Jak věda rozumí sama sobě dnes? Dnešní věda je epistemicky hluboce pokorná. Chápe sama sebe jako tvorbu matematických a konceptuálních modelů (hypotéz), které mají předpovědní hodnotu a jsou neustále podrobovány kritickému testování. Vědecká komunita dnes staví na institucionální skepsi, kde největším úspěchem není teorii obhájit, ale posunout poznání tím, že objevíme její limity, tzn. že vědecká teorie nemůže být nikdy definitivně dokázána, může být pouze vyvrácena. Nad to si vědci uvědomili, že vždy pracují uvnitř nějakého soudobého sdíleného myšlenkového rámce (paradigmatu, tj. společného rámce představ, teorií, metod a pravidel, který určuje, jaké otázky považují za důležité, co uznávají jako důkaz a jak vysvětlují svět), přičemž časem se začnou hromadit fakta, která do stávajícího paradigmatu nezapadají (anomálie), a po dosažení určitého množství se věda ocitne v krizi. Staré paradigma není jednoduše falzifikováno, tak jak je běžné u dílčích hypotéz, ale je nahrazeno novým paradigmatem, které anomálie dokáže vysvětlit (např. již zmiňovaný přechod od Newtona k Einsteinovi). Jde tu o úplnou inkomenzurabilitu (nepoměřitelnost) paradigmat – vědci před vědeckou revolucí a po ní vidí svět odlišně.

Je-li tedy na místě ostražitost u této „tvrdé vědy“ (hard science), jako je např. fyzika, chemie, astronomie nebo matematika, o nic menší je pak nutná u soft oborů (např. psychologie, sociologie, ekonomie, politologie či antropologie).

Dokonalou ilustrací rozdílu mezi objektivní realitou, která se nemění a lidsky podmíněným a proměnlivým systémem pojmů, je případ Pluta.

Mezinárodní astronomická unie v roce 2006 v Praze hlasováním rozhodla, že doposud 9. planeta naší sluneční soustavy Pluto, jí nebude, a bude zařazena do kategorie trpasličích planet, ačkoliv velikost a další parametry Pluta zůstaly beze změny. (237 pro, 157 proti, 17 se zdrželo). I to je relevantní typ konsenzuálního vědeckého výstupu.

Jiným příkladem může být např. vyřazení homosexuality jako takové ze seznamu duševních poruch v diagnostické příručce DSM-II. První etapou bylo hlasování Americké psychiatrické asociace 15. prosince 1973, následně potvrzené referendem mezi členy asociace. (Pro 5 854, proti 3 810, zdrželo se 367). Následovalo hlasování ve WHO, přičemž v dostupných oficiálních záznamech WHO není pro samotné vyřazení homosexuality uveden samostatný počet hlasů pro a proti. Tak jako v případě Pluta nehlasovali všichni astronomové světa, tak i v případě homosexuality nehlasovali všichni lékaři světa. A tak jako Pluto zůstalo stejné, i sexuální orientace se nezměnila, změnilo se ale hodnocení jejího významu a následná kategorizace. Znamená vyřazení z diagnóz, že lékaři tyto lidi přestali léčit?

Nikoli. Znamená to, že samotná sexuální orientace nebo transgender identita se nemá považovat za nemoc vyžadující léčbu či „vyléčení“. Lékaři nadále léčí konkrétní zdravotní potíže, které se mohou týkat kohokoli, a poskytují péči související se sexuálním zdravím nebo tranzicí. Psychické obtíže se také léčí, pokud jsou přítomné, nikoli však automaticky kvůli samotné orientaci či identitě.

br. Mgr. Jan Kohout, PhDr.

(U transgender lidí WHO v roce 2019 neodstranila veškeré příslušné diagnostické kategorie. Namísto toho přesunula diagnózu nesouladu mezi prožívaným genderem a biologickým pohlavím určeným při narození mimo kapitolu duševních a behaviorálních poruch do kapitoly stavů souvisejících se sexuálním zdravím. Důvodem bylo, že transgender identita sama o sobě již není v kategorii duševních nemocí, ale někteří lidé přesto potřebují zdravotní péči, například hormonální léčbu či operaci. Zachování příslušné kategorie má usnadnit přístup k této péči a její úhradu.)

Současná medicína tak stojí na pomezí:

1. Využívá tvrdá data (např. laboratorní výsledky, chemické reakce léků v těle).
2. Pracuje s měkkými faktory (např. psychika pacienta, individuální životní styl, subjektivní vnímání bolesti).

Znamenají tyto poznámky výzvu k neúctě k vědeckému poznání? Jistě ne. Rozum a smyslové poznání jsou veliké hřivny svěřené Bohem, které nesmí zůstat ladem. Je třeba je užívat, ale současně s vědomím jejich limitů, neúplnosti a proměnlivosti jejich výstupů. Tím méně je pak zneužívat k tvrdému nátlaku na změny ve věrouce, která se neopírá jen o kusé poznání rozumu a smyslů, ale o plnost zjevení Boží pravdy.

Rizika jednostrannosti přístupu k Písmu

Zde se dostávám k vyjádřenému nařčení z biblického fundamentalismu, tj. přístupu k výkladu Písma bez dostatečného zohlednění historického kontextu, literárních žánrů a vlivu lidského faktoru při vzniku textu Bible. Někdy je zaměňován s každým doslovným čtením, ačkoliv s ním totožný není.

Takový přístup by byl jistě nedostatečný, protože však zůstalo pouze u osočení bez konkrétního dokladu, spíše se zaměřím na deklaraci různých přístupů k bibl. textu, které se ve výboru snažíme uplatňovat a jiných, kterých se naopak snažíme, možná nedokonale, ale přesto snažíme, vyvarovat.

Kromě již zmíněného fundamentalistického přístupu, se pochopitelně snažíme vyhnout nekontextovému čtení, nezohledňování dobových reálií,

doslovnému literalismu přehlížejícímu žánr (metafory, nadsázku, symboliku, básnický obraz, podobenství atd.). Proto zohledňujeme dostupné exegetické zdroje opřené o historicko-kritickou metodu, textovou, literární, redakční, jazykovou, formovou i pramennou kritiku, na něž se však neomezujeme. Do celkového obrazu je ale také nezbytné zahrnout i tradiční a církevní výklady.

Pamětlivi zásady našeho novozákoníka prof. Z. Sázavy hledáme také výroky, které danému textu zdánlivě protiřečí, abychom pak v napjatém oblouku mezi těmito 2 póly snad zahlédli odlesk plnosti pravdy Božího slova, které přesahuje běžné lidské diskurzivní lineární myšlení. Každé naše studium i společné setkání bylo a je uvedeno i zakončeno modlitbou a prosbou nejen o vzájemný respekt a úctu při spolupráci, ale i prosbou, aby Hospodin nám ukazoval cestu a odkrýval poznání potřebné pro náš úkol (pneumatologická hermeneutika). Tento výčet uvádím spíše pro inspiraci všech a zejména pak teologických pracovníků a spoludělníků na vinici Páně.

S až fyzickou bolestí jsem na sněmu vyslechl výzvu jednoho ze spolusněmovníků, nejen k hluboké a radikální reformě Ústavy a dalších dokumentů, ale i způsobu sněmovního nakládání s časem, kdy celé dopoledne „ztratíme“ společnou bohoslužbou, a pak i odpolední jednání začínáme modlitbou, a na vlastní jednání nám pak zbudou pouhé 4 hodiny…

ses. Mgr. Věra Vaníčková

Tak jako je potřeba se vystříhat jednostrannosti v metodologickém přístupu k Písmu, o to více je třeba varovat před postupem, kdy se předem rozhodnu pro nějaký názor, a je jedno z jakých pohnutek a zdrojů pochází, a pak jen hledám verše, které jej podporují, a ty oddíly Bible, které jsou s ním v napětí z úvahy vyřadím po cíleném hledání argumentů pro jejich zneplatnění v daném situačním kontextu nebo historickém období apod. Zde stojíme před Pánem a jeho slovem každý sám se svým dílem odpovědnosti a s tím spojenými následky.

…naplnit Duchem Kristovým

Základy víry CČSH, 47.: „Co je Duch Kristův? Duch Kristův je Duch svatý, mluvící k nám v Písmu svatém a dosvědčený také v ústním podání starokřesťanském, v hnutí husitském, bratrském a v dalším úsilí reformačním.“

Pro teologii CČSH byl, je a snad i zůstane určující *výklad kristocentrický*.

Tato kristocentrická hermeneutika Ducha Kristova přináší princip, podle něhož celá Bible má být vykládána ve světle Ježíše Krista – jeho slov, jednání, vztahu k lidem a způsobu, jakým zjevuje Boha. Nejde tedy pouze o to, že se jednotlivé biblické výroky porovnávají s jinými výroky Písma. Kristus je zde ústředním měřítkem porozumění celému biblickému poselství.Když např. určitý starozákonní text zdůrazňuje násilný trest, kristocentrický vykladač se ptá, jak mu rozumět ve světle Ježíšova jednání, jeho milosrdenství, lásky k nepřátelům a jeho vztahu k zákonu.

Základy víry CČSH, str. 141, II., 4.: „Důrazem na svrchovanost Ducha Kristova vyjadřujeme přesvědčení, že nejvyšší autoritu ve věcech nauky a praxe církve i osobního života věřících představuje vzkříšený Pán Ježíš Kristus, dosvědčený Písmem, v Duchu svatém přítomný a jednající ve své církvi.“

Pokud je tématem rodina, jaké akcenty by neměly být opomenuty?

Pokusím se aspoň heslovitě (ano z formálního nedostatku prostoru bez dalšího komentáře a odůvodnění jejich výběru):
Jako u jakéhokoliv jiného tématu to jsou prioritně vždy dvě nejvyšší přikázání:
„»Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.« To je největší a první přikázání.

Druhé je mu podobné: »Miluj svého bližního jako sám sebe.«

Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“ (Mt 22,37–40)

Dobový kontext: Ježíš vyrůstá v rodině Marie, Josefa a bratrů. Obdobný model vidí kolem sebe jako běžnou normu, ačkoliv formálně Mojžíšův zákon připouštěl i mnohoženství.

„Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit. Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane. Kdo by tedy zrušil jediné z těchto nejmenších přikázání a tak učil lidi, bude v království nebeském vyhlášen za nejmenšího; kdo by však zachovával a učil, bude v království nebeském vyhlášen velkým.“ (Mt 5,17-19)

Při sestavování seznamu oddílů vztahujících se k rodině je přínosné rozlišit 3 roviny Ježíšova učení:

1. Přímé výroky o rodině – manželství, rozvod, děti, rodiče, sourozenci a povinnosti vůči nim.
2. Výroky o hodnotách, které rodinu chrání – věrnost, odpuštění, pravdivost, milosrdenství a odpovědnost za druhé.
3. Ježíšovy činy a jeho vlastní vztahy – jak se chová ke své matce, jak jedná s dětmi, jak pomáhá lidem a jak chápe duchovní rodinu.

Dlouhý seznam těchto míst a jejich vyhodnocení by byl na širší studii.

Zde však budiž aspoň poznamenáno, že Ježíš se výslovně odvolává na stvoření muže a ženy a na jejich spojení v jedno tělo. Rozvodovou úpravu

Mojžíšova zákona vysvětluje jako ústupek lidské tvrdosti srdce, nikoli jako původní Boží záměr.

Ježíš nejen zakazuje cizoložství, ale v Horském kázání nárok stupňuje až ke vnitřnímu postoji člověka: žádostivému pohledu, který druhého člověka redukuje na objekt touhy. Tak jako stupňuje nárok na ev. hříšníka, stejně radikálně Ježíš ruší fakticky, nikoliv formálně, trest vystupňováním požadavku na nevinnost exekutora.

Ježíš brání pečující vztah dětí k otci a matce: náboženské úkony nesmí být záminkou k zanedbání rodičů.

Vedle obrany biologické rodiny Ježíš vyvyšuje rodinu duchovní, kterou tvoří všichni, kdo činí Boží vůli. Důležité je ale nepřekrucovat význam: Ježíš neříká, že má člověk svou biologickou rodinu zrušit nebo zanedbat životně důležitou péči o její členy, kteří jsou na něm závislí. Jindy po Ježíšových slovech o nerozlučitelnosti manželství učedníci poznamenají, že pak je snad lepší se neženit. Ježíš odpovídá, že ne každý může přijmout život bez manželství, a mluví o těch, kdo tak žijí pro Boží království. Ježíš tedy nepředstavuje manželství jako povinnou životní cestu pro každého. Vedle rodinného života uznává také dobrovolné zasvěcení jinému poslání. Ježíš slibuje těm, kdo opustili domov či rodinu kvůli němu a evangeliu, že získají nový okruh vztahů – bratry, sestry, matky, děti a domy – spolu s pronásledováním a příslibem budoucího života.

V *evangeliích také Ježíš mluví o tom, co člověka znečišťuje, a v oblasti rodinných vztahů je to cizoložství a smilstvo, čehož výklad není třeba zatemňovat umělými konstrukty. Kontext je jednoznačný a Ježíš v něm vyrostl a také věděl, že jej tak budou chápat i jeho přímí posluchači, tj. kontext tvoří Mojžíšův zákon, což znamená, že člověka znečišťují všechny sexuální vztahy (a dle kázání na hoře i touhy v srdci) mimo manželství muže a ženy. (Mt 15,10–20, Mk 7,14–23). (Zde je na místě otázka zda „opomenout", mlčky přejít, nebo prohlásit „za dobově podmíněné a dnes již neplatné", lze v naší církvi kladoucí ústřední teologický důraz na Ducha Kristova, kromě jiných textů Písma už i přímé evangelní výroky Pána Ježíše, a bez ohledu na ně se vydat cestou obřadů žehnání mimomanželským vztahům a cestou redefinice rodiny.)* I tak ale Ježíš varuje před tím, abychom soudili druhé, zatímco přehlížíme vlastní chyby, zvláštní varování adresuje tehdejším náboženským vůdcům, které mohou do Božího království předejít i nevěstky. Radí odpouštět a nezůstávat v nekonečném počítání vin.

Pokud jde o Ježíšův příklad a činy, pak příběh 12-letého v chrámu ukazuje, že věrnost nebeskému Otci a poslušnost pozemským rodičům nejsou postaveny do trvalého protikladu. První zázrak činí na přímluvu matky na svatbě. Se Samařankou u studny Ježíš nezamlčuje morální a vztahové skutečnosti, ale ani člověka s komplikovanou minulostí nevylučuje z rozhovoru, důstojnosti a možnosti duchovní proměny. A mnoho dalších.

Domnívám se, že to vše dává jasné a jednoznačné rysy obrazu Ducha Kristova k tématu rodiny a také dostatečné vodítko k dalšímu teologickému postupu církve v této oblasti: primárně chránit privilegovaný základ rodiny: vztah muže a ženy, a s láskyplným porozuměním pro křehkost pozemské reality pečovat o každé dítě Boží, zprostředkovat mu osobně Boží požehnání, bez snahy o svévolné směřování tohoto požehnání i ke způsobům jednání a vztahovaní se, k nimž Písmo žehnání Hospodinovo nedokládá.

To vše bylo také východiskem pro porozumění rodině v podání starokřesťanském, v hnutí husitském, bratrském a v dalším úsilí reformačním, k jejichž odkazu se CČSH hlásí.

Závěr

Dokument o rodině představuje kontinuitu teologického myšlení CČSH, která vstřícně reaguje na současnou situaci rodin a krizi rodiny, kdy vidíme vlnu rozvodovosti, single domácnosti, nesezdaných párů, stejnopohlavních párů, nebinárních svazků, samoživitelek a samoživitelů a mnoha dalších forem soužití. (Případné zařazení seznamu těchto typů, by nevyhnutelně vedlo k opomenutí stávajících i ev. budoucích dalších forem, a tím i kritice z diskriminace těchto jiných opomenutých forem, které přináší život a kterých je nesčetné množství. Např. stejnopohlavní páry ano, a proč ne transgender, nebinární, vdovy s dětmi, atd.)

Shromáždění sněmu

V dokumentu obsažená privilegovanost vztahu muže a ženy není svévolnou dezinterpetací Písma, není to věc fundamentalistické akcentace 1 nebo 2 dobově podmíněných „okrajových" veršů, nýbrž je zásadní linií, počínající stvořením a vrcholící v eschatologické svatbě Beránka s nevěstou.

„Radujme se a jásejme a vzdejme mu chválu; přišel den svatby Beránkovy, jeho choť se připravila." (Zj 19,7)
„Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo'. Je to velké tajemství, které vztahuji na Krista a na církev. " (Ef 5,31n)
„Ženich je ten, kdo má nevěstu. Ženichův přítel, který u něho stojí a čeká na jeho rozkaz, upřímně se raduje, když uslyší ženichův hlas. A tak je má radost dovršena. " (dí Jan Křtitel o Kristu, J 3,29)

Pro primární péči a ochranu vztahu muže a ženy hovoří i poznání vědecké, neboť navzdory různým proměnlivým systematizacím či kategorizacím jevů a vztahů, závislým na momentální dohodě komunity, je (evidence-based) realitou, že vznik dalších generací a tak přežití lidstva je závislé výlučně na tomto typu vztahu.

Je co slavit!

Když se člověk dožije 100 let, mnozí mu chodí přát, hodnotí jeho život. Když se stovky dožije kostel, rovněž je čas na bilancování. To se v naší Církvi československé husitské děje nyní na několika místech, která si právě 100. výročí připomínají a mezi nimi i kostel – Husův sbor ve Vlašimi.

Pozoruhodné je umístění Husova sboru – na vyvýšeném místě Vlašimi přímo naproti římskokatolickému kostelu. Vzpomínám, jak v době setkání mládeže CČSH, které se konalo před lety právě ve Vlašimi, byla umístěna na krátké cestě mezi kostely brána – jako symbol spojení a setkávání. A jak sdělil osm let zde administrující farář Petr Wagner, ekumenu a vzájemné vztahy je ve Vlašimi třeba i nadále rozvíjet.

Celý týden se konaly ke 100. výročí Husova sboru ve Vlašimi koncerty napříč hudebními žánry. V neděli 20. 9. 2026 v 11.00 h. vyvrcholily slavnosti bohoslužbou, k níž sestra Ondřejka Brabcová, místní farářka, pozvala bratra patriarchu Tomáše Buttu a pražského biskupa Davida Tonzara, kteří spolu s ní vedli slavnostní bohoslužbu a jeho manželku farářku Hanu Tonzarovou, která při bohoslužbě zpívala. Biskup Tonzar při slavnostní bohoslužbě též kázal. V kázání povzbuzoval přítomné v naději, že i přes to, co se ve světě děje, Boží slovo působí a žije právě v nás. Církev je jeho zvěstovatelka a ani po sto letech nekončí, byť to mnozí, třeba i v 90. letech 20. stol., falešně prorokovali. Dalším hostem byla sestra farářka Libuše Roytová, jejíž nezapomenutelně poutavý

způsob čtení textu o Jonášovi zasáhl mnohé. Při bohoslužbě byl biřmován čtrnáctiletý bratr František, který krátce a jasně obhájil svůj výběr biblického verše k biřmování. Jako hosté se bohoslužby účastnili paní místostarostka Markéta Pytlíková a dlouholetý starosta města Luděk Jeništa, který ve svém pozdravu na závěr velmi výstižně citoval slova papeže Františka o pokoře, lásce a toleranci, čím větší má člověk vliv a moc. Bratr patriarcha citoval ve svém závěrečném pozdravu prvního patriarchu Karla Farského. Ten hovořil o našich sborech – kostelech – jako o hradech „našeho znovuvzkříšení a našeho zápasu na poli náboženstvo církevním“. Pan starosta, biřmovanec František i sestra farářka Ondřejka obdrželi od bratra patriarchy na závěr dárek. Po skončení bohoslužby byli všichni pozváni k bohatému občerstvení a poté všichni hosté a duchovní i ke společnému obědu v restauraci U blanických rytířů.

V tutéž neděli probíhalo v Jílovém u Prahy „Radostné odpoledne“. Bratr patriarcha si zahrál v úvodním country koncertě kapely „V Českém zně-

ní“. Zdroj radosti byl ale zvláště v tom, že se podařilo nově zrekonstruovat byty, jejichž prohlídka proběhla po skončení koncertu. Celé odpoledne završila bohoslužba s poděkováním za obnovu farní budovy a de facto i k 90. výročí sboru. To vše je dílem administrující farářky Evy Mikulecké, která spolu s pražským biskupem Davidem Tonzarem a bratrem patriarchou Tomášem Buttou sloužila děkovnou bohoslužbu. Bratr patriarcha při bohoslužbách též kázal. Ocenil úsilí mnohých, kteří sbor budovali a rozvinul myšlenku o trojím domovu, kdy ten třetí, duchovní dům se staví ve společenství s Kristem. A právě do společenství Husova sboru v Jílovém byla při této bohoslužbě slavnostně přijata nová členka Miluška Lodinová. Komu se v církvi poštěstí, že ho přijímá kromě faráře současně i biskup a patriarcha, s úsměvem sdělil bratr biskup. Ale vzápětí potvrdil, že jsme

Čtrnáctiletý biřmovanec František

církev nehierarchická, funkce biskupa i patriarchy, podobně jako faráře, je de facto služba. Službou všem se prokázala na místě sestra Miluška, která připravila několik druhů výborného občerstvení, že kvůli tomu ani nespala. Bylo toho tolik, že nebylo možno ani vše sníst. Naštěstí v domech na půl cesty, které sestra farářka Eva Mikulecká v Praze jeden vybudovala a druhý převzala, našlo občerstvení jistě též ještě svou odezvu. Sestra Miluška měla v hlavě hned i nápady na činnosti, které by se mohly ve sboru v Jílovém uskutečňovat. Když jsem jí říkala o seniorkách, které se u nás v NO Příbram – Březové Hory setkávají a pletou mj. pro Nedoklubko a dělají i další výrobky a že v Dánské luterské církvi se osvědčily kurzy pletení na faře, již měla promyšleno pletení chobotniček nejen pro děti v inkubátorech, ale i pro dospělé – pro povzbuzení nervových zakončení na rukou. Zmínila i další projekty, které budou probíhat v tzv. klubovně. Odkaz mnohaletého tamního faráře Lubomíra Polínského v Jílovém tak i nadále žije. Ti, kteří ho zažili, se nyní vracejí a tvoří společenství s novými farníky. Jistě by se z toho radoval, vždyť hlásal, že odejde, když bude jediné místo v kostele prázdné, jak připomněl i bratr biskup David, který ho též ještě pamatuje. Díky všem, kteří nyní v Husově sboru v Jílovém u Prahy, zářícím novotou, budují nové společenství z původních i nových členů. Bylo mi ctí, že i tam jsem mohla při bohoslužbě zazpívat z díla Bedřicha Smetany (výběr z Večerních písní) a výběr z Dvořákových Biblických písní – v doprovodu Blahoslava Rataje jako pár hodin předtím ve Vlašimi.

Zprávu o dalším 100. výročí 27. – 28. 9. 2026 ve Tmani a 90. výročí 25. 10. 2026 v Příbrami přinesu v dalším čísle. Pokud ve Vašem okolí připomínka výročí – i dalších sborů – probíhá, jste srdečně zváni k účasti.

Je co slavit a je dobře tato významná výročí nepominout, ale dát průchod radosti, která je v dnešní době tolik potřebná. Stejně jako naděje, plynoucí z toho, že Hospodin přivádí do našich společenství stále nové členy a udržuje je tak živé. Zastavení se v čase výročí je příležitostí k vděčnosti a může přinést i novou inspiraci včetně impulsů od zakládající generace – našich otců, matek, dědů, babiček či prapradiček, kteří s nadšením budovali naše chrámy jako stánky života v Duchu Kristově, který se nevyčerpával zdaleka jen bohoslužbami, ale prýštil do všech odvětví tehdejší vědy a společnosti. Vždyť chtěli Duchem Kristovým naplnit současné snažení mravní a vědecké. A to je i dnes velká výzva, která je nám kladena.

Mgr. Hana Tonzarová, Th.D.

Nově zrekonstruovaná farní zahrádka v Ďáblicích

V rámci sousedské slavnosti Zažij Ďáblice jinak jsme otevřeli zrekonstruovanou zahrádku u ďáblického sboru. Prostor není příliš velký, je uzavřený čtyřmi zdmi, ale dá se do něho vstoupit vraty přímo z ulice. Vévodí mu strom ořech, který dává stín. Celý nápad obnovy se zrodil při adventním benefičním koncertu, kde jsme vybrali na zahrádku několik tisíc korun. Po skončení koncertu nabídl pomoc místní podnikatel pan M. Vlach, který má vztah k naší církvi. Obnovu vzal skutečně z gruntu, objednal bagr, prostor se celý zryl a vyhloubil se rybníček, kam je svedena dešťová voda z okapu. Je to hezký, svěží prvek s vodními rostlinami. Na okraji rybníčku se pne stará vinná réva, o které jsme si mysleli, že již odumírá, ale ona se vzpamatovala. Původní odrůda se sladkými plody. Zahrádka je oseta trávou, jedna část je vyčleněná pro květiny pro ozdobu, ale i na bohoslužby na stůl Páně. Několik příznivců sboru přineslo květiny k zasazení. Pan Vlach daroval i prostornou lavičku k odpočinku. Celým prostorem prochází nášlapné desky, ale i čerstvě zasetý trávník láká k posezení. Vše doplňují dvě objemné nádrže na vodu a užitečný kompostér. I celkem malý prostor se dá přetvořit na skvělé a příjemné místo k setkávání. To jsme si vyzkoušeli při otevření, kdy se zpívalo, hrálo na harmoniku a grilovalo. Přišel se podívat i pan starosta s rodinou a další ďábličtí sousedé.

Mgr. Renata Wesleyová

Jubilejní 20. ročník Modlitby za domov má téma Bůh s námi

Ekumenická rada církví ve spolupráci s církvemi a dalšími partnery připravuje jubilejní 20. ročník Modlitby za domov. Hlavním cílem Modlitby za domov je připomenout v den státního svátku 28. října vznik samostatného československého státu slavnostní bohoslužbou v přímém přenosu České televize.

Letošní Modlitba za domov má téma „Bůh s námi." Bohoslužbu budou vést předseda Ekumenické rady církví v ČR a synodní senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný a předseda České biskupské konference a metropolita moravský arcibiskup Mons. Josef Nuzík. Při bohoslužbě promluví biskup Mons. Zdenek Wasserbauer a kaplani působící v Armádě ČR, ve věznicích, nemocnicích a v Poslanecké sněmovně ČR. Hudebně bohoslužbu doprovodí Pěvecký sbor Ireny Szurmanové a moderovat ji bude Eliška Zvolánková.

Josef Nuzík a Tomáš Tyrlík při Modlitbě za domov 2025

Pohled na slavnostní bohoslužbu Modlitby za domov v kostele sv. Jana Nepomuckého v roce 2025, při které vystoupil hudební soubor Sonjašnyk a Pavel Helan

Bohoslužba se bude konat za přítomnosti představitelů církví od 15.00 h. ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého na pražských Hradčanech.

Pavel Pokorný při Modlitbě za domov 2025

Do Modlitby za domov se mohou již nyní v rámci výtvarné soutěžní přehlídky zapojit také děti a mládež svými výtvarnými pracemi, před státním svátkem také místní farnosti a sbory vlastními akcemi a všichni lidé dobré vůle svými modlitbami. Více informací najdete na www.modlitbazadomov.cz. Připojte se k letošní Modlitbě za domov i Vy.

Aleš Čejka
Ekumenická rada církví v ČR
Mgr. Hana Tonzarová, Th.D.

Vystavené vybrané výtvarné práce dětí a mládeže v rámci Modlitby za domov 2025

Žižkostel se potkal se sousedy

V rámci sousedské slavnosti Zažít město jinak se v pátek 18. září 2026 v Žerotínově ulici a na náměstí Barikád potkali lidé z okolí při hudbě, tanci, tvoření a dalších aktivitách. Lidé z okolí se zde mohli zastavit, popovídat si, něco si vyzkoušet a společně strávit příjemné odpoledne.

Do programu se zapojily také naše tanečnice ze souboru Gitanne Praha a sociální pracovnice z Klubu pro děti a mládež Husita. S mnohými lidmi, kteří na slavnost přišli, se známe ze Žižkostela, kde se setkáváme při bohoslužbách i dalších společných aktivitách.

Na své si přišly děti i dospělí. Nová Trojka připravila tvoření, Ulita a Klinika techniků nabídly kutění a elektroniku, nechyběl beachvolejbal se Sport Clubem Vítkov, program o digitálních závislostech, ani oblíbené palačinky. Odpoledne pak vyvrcholilo vystoupením souboru Gitanne Praha.

Taneční vystoupení Gitanne Praha bylo výraznou součástí odpoledního programu a ukázalo, že romská kultura je přirozenou součástí života našeho žižkovského společenství.

Zažít město jinak nám připomnělo, že dobré sousedství nevzniká samo. Potřebuje příležitosti, při kterých se lidé mohou potkat, něco společně prožít a navzájem se poznat.

Mgr. Zdeněk Břeň

Hromadný křest v Mělníku

Na louce, pod širým nebem se shromáždil zástup, aby přijal svátost křtu. Pokud vám to zní jako nějaká část biblického vyprávění nebo začátek nějakého novozákonního podobenství, mýlili byste se. V sobotu 15. 8. se v Mělníku před Azylovým domem a Sociálně aktivizačním centrem pro rodiny s dětmi konala bohoslužba se svátostí křtu, na jejímž konci jsme do církevní rodiny přivítali 22 nových členů. Bohoslužbu sloužili vojenský kaplan Ivo Koranda, br. farář David Hron a kazatel Roman Zábrodský, při přípravě i samotném průběhu pomáhali také další bratři a sestry z naší církve.

Celý příběh přitom začal poměrně nenápadně. Vedení azylového domu, konkrétně Veronika Mandincová, se obrátila na bratra Korandu s přáním pokřtít několik dětí. Z původně malého počtu zájemců však postupně vyrostla početná skupina. Nakonec bylo ke křtu připraveno třináct dětí. Bohoslužba byla primárně připravena pro děti, jejich rodiny a přátele, ale také pro všechny, kteří chtěli tento slavnostní okamžik sdílet. Nikdo ovšem netušil, že připravený program ještě čeká nečekané pokračování.

Mezi přítomnými totiž byli lidé, kteří přišli původně jako hosté. Někteří byli rodinnými příslušníky, jiní přáteli nebo známými pokřtěných dětí. A právě během bohoslužby byli osloveni tím, co se před jejich očima odehrávalo. Svátost křtu, svědectví rodin, slova evangelia i atmosféra celého dne se jich dotkly natolik, že se rozhodli požádat o křest také.

A tak přišla další, nečekaná vlna. Devět dospělých lidí vyslovilo svou touhu přijmout Krista a stát se součástí církve. Z třinácti připravených křtů se tak během jediného dne stalo dvaadvacet. Byla to chvíle, kterou nikdo z nás nemohl naplánovat ani předvídat. Mohli jsme pouze s vděčností sledovat, jak se radost z křtu jedněch lidí stává radostí dalších.

A tak tuto radost šíříme dál. Ne proto, abychom vyprávěli o jednom povedeném letním dni, ale abychom se podělili o radost z toho, jak Evangelium stále oslovuje lidi, někdy dokonce tam, kde bychom to nejméně čekali. V Mělníku jsme toho dne viděli, že Boží milost si umí najít vlastní cestu – a že někdy stačí připravit místo, otevřít dveře a nechat Boha jednat.

Děkujeme všem, kteří se na této bohoslužbě podíleli, a především Bohu za radost, kterou nám toho dne daroval. Tato radost totiž není jen naše.

Je radostí celé církve.

Roman Zábrodský
foto Natálie Čechová

LETNÍ VÝLET

V měsíci srpnu někteří ze sester a bratří NO CČSH v Uhlířských Janovicích podnikli výlet na zámek Radim v okrese Kolín. První písemné zmínky o radimském panství se datují do 20. let 14. století včetně nejstaršího majitele Bedřicha z Radimi. Zámek v renesančním stylu byl v tomto panství dostavěn r. 1610 Karlem Zárubou z Hustiřan. Vystřídala se zde řada majitelů od Herbeisteinů, Kinských až k Bukovským.

V roce 2005 byl zámek prodán Antonínu Dotlačilovi, který se zasloužil o rekonstrukci zámku. Dnes se zde konají prohlídky, koncerty, svatby, výstavy aj. Prohlídky zámku s výkladem nyní zajišťuje současný majitel pan Opatrný, který nás velmi ochotně provázel 2,5 hodiny.

V rámci prohlídky jsme měli možnost nahlédnout do sklepních prostor, ložnic, hodové místnosti, zbrojnice a svatebního sálu. Jedna ze sester si dokonce vyzkoušela roli královny. Také je zde instalována obrazová galerie děl českých autorů 19. a první poloviny 20. století. Prohlídku zámeckých prostor jsme zakončili procházkou po zámecké zahradě.

Na závěr výletu nechybělo malé občerstvení v místní restauraci. Určitě tento zámek stojí za to jej navštívit. Vřele doporučujeme.

J. Pokorná a I. Krulichová NO CČSH v Uhlířských Janovicích

Zahradní slavnost v Mnichovicích

O prázdninách byl vstup do Husova sboru v Mnichovicích a do kolumbária značně omezený, protože vybraná stavební firma stavěla nové venkovní schodiště. V současné době je schodiště před dokončením a chybí pouze nátěr schodů a zábradlí. Přesto sestra kazatelka Ludmila Leskourová s Evou Škarvadovou a kazatelkou Mgr. Veronikou Waller připravily v neděli 6. září nejen pěknou bohoslužbu, ale i zahradní slavnost na rozloučení s létem. Tyto akce se konaly za účasti nejen sester a bratrů z naší NO, ale i z městského úřadu a věřících z katolické i evangelické církve. Především zahradní slavnosti se zúčastnila řada dětí i skautů, a tak jsme vytvořili moc pěkné křesťanské společenství. Kromě výborně opečených uzenin a všelijakých dobrot tam panovala pěkná nálada, o kterou se zasloužila zpěvem a hrou na kytaru sestra kazatelka Mgr. Veronika Waller.

Zpracoval: J. Boček

Cesta od dekriminalizace k důstojnosti

České historické milníky na cestě ke svobodě LGBT+ lidí

Rok 2026 připomíná významné výročí československých dějin – *65 let od přijetí trestního zákona, kterým byla v roce 1961 dekriminalizována homosexualita.*

Tento krok představoval jeden z prvních zásadních milníků na dlouhé cestě od kriminalizace a patologizace přes postupnou toleranci až k dnešnímu úsilí o rovnost, respekt a důstojné postavení LGBT+ lidí ve společnosti.

Seminář **Cesta od dekriminalizace k důstojnosti** připomene tuto historickou událost v širších souvislostech a nabídne pohled na proměny postavení LGBT+ lidí v české společnosti z perspektivy historie, práva, medicíny, psychoterapie, etiky i náboženství.

Úvodní část semináře se zaměří na nejvýznamnější historické mezníky, které během uplynulých desetiletí ovlivňovaly život LGBT+ lidí v Československu a České republice.

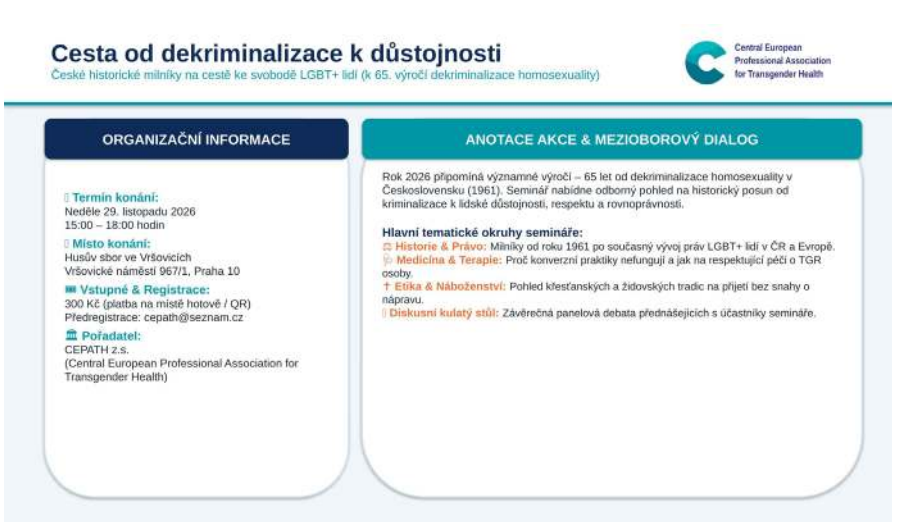
Na historickou perspektivu naváže pohled na vývoj jejich právního postavení v Česku i Evropě a na cestu od pouhé tolerance k rovnoprávnosti.

Samostatná pozornost bude věnována také medicínskému a psychoterapeutickému přístupu. Přednášky se budou zabývat tím, proč takzvané konverzní praktiky nemohou představovat léčbu sexuální orientace či genderové identity, ale také možnostmi respektujícími psychoterapeutické práce s transgender a genderově rozmanitými lidmi, včetně využití hagioterapie při hledání příběhu, identity a životního smyslu.

Významnou část programu vytvoří pohled křesťanských a židovských tradic. Přednášející se budou věnovat odpovědnosti křesťanské etiky v době po dekriminalizaci homosexuality, možnostem vytváření církve jako bezpečného prostoru přijetí i pojetí křesťanství, které LGBT+ člověka nevnímá jako problém vyžadující nápravu. Židovskou perspektivu představí téma nebinárních osob v židovské tradici.

Jednotlivé pohledy se mohou v některých otázkách lišit, společným jmenovatelem semináře je však respekt k lidské důstojnosti a hledání takového přístupu, který LGBT+ lidi nevystavuje snaze měnit jejich sexuální orientaci či genderovou identitu, ale vytváří prostor pro bezpečí, dialog, přijetí a respekt.

Seminář vyvrcholí kulatým stolem **Od dekriminalizace přes depatologizaci k důstojnosti**, přijetí a respektu, který nabídne prostor pro společnou diskusi přednášejících i účastníků.

Připomenutí **65 let od dekriminalizace homosexuality** tak není pouze návratem k významnému historickému okamžiku. Je také příležitostí zamyslet se nad tím, jak dlouhou cestu česká společnost za šest a půl desetiletí urazila, kde se nachází dnes a co ještě zbývá udělat, aby se respekt k lidské důstojnosti, rozmanitosti a svobodě každého člověka stal samozřejmou součástí společnosti.

PhDr. Pavla Doležalová, Ph.D.

MANA

Když Izraelité putovali pouští po odchodu z Egypta, ocitli se v nehostinné krajině. Horko, prach, nejistota a strach z budoucnosti tvořily každodenní kulisu jejich cesty. V takovém prostředí se člověk rychle učí, jak křehká je jeho síla a jak omezené jsou jeho možnosti. A právě tam, uprostřed lidské slabosti, se objevuje Boží dar – mana. Bible ji popisuje jako drobné bílé zrno, které se objevovalo spolu s ranní rosou. Izraelci se ptali: „Man hu?“ „Co je to?“ A tato otázka se stala jejím jménem. Mana byla něčím, co člověk neznal, co si neuměl vysvětlit, a přesto to bylo dobré a životodárné.

Mana však nebyla jen potravou. Byla školou víry. Izraelité ji měli sbírat každý den jen tolik, kolik potřebovali. Kdo si ji chtěl schovat „na horší časy“, tomu přes noc zkrátka zkysla. Jen v předvečer soboty prý vydržela déle, aby lidé nemuseli pracovat v den odpočinku. Bůh tak do rytmu jejich života vtiskl určité pravidlo, které je mělo učit důvěře, žít dneškem, ne strachem z budoucnosti. V době, kdy se lidé učili být svobodní, kdy se zbavovali egyptského otroctví, byla mana připomínkou, že svoboda není jen možnost jít kam chci, ale také schopnost spolehnout se na Boha, který vede.

Zajímavé je, že i dnes existují přírodní jevy, které místní obyvatelé nazývají „manou“. Na Sinajském poloostrově a v Negevu se na větvích tamaryšku objevují drobné sladké kuličky, které vznikají působením hmyzu. Beduíni je sbírají brzy ráno, protože se rychle rozpouštějí, přesně jako v biblickém příběhu. Dodnes je nazývají „mann“ nebo „man es-simma“, tedy „nebeská mana“. V jiných oblastech Blízkého východu se po deštích objevuje jedlý lišejník, který vítr odnáší v podobě drobných vloček. Nomádi jej tradičně nazývají „mana“, protože skutečně „padá z nebe“. A na některých pouštních keřích v Izraeli se objevují sladké krystalky, které místní lidé rovněž označují jako „man“. Tyto jevy nejsou náboženským rituálem, ale lidovým označením něčeho, co připomíná starý příběh. Ať už byla biblická mana jakákoli, pro Izraelity byla především znamením Boží blízkosti. Nešlo o chemické složení, ale o zkušenost: Bůh nás neopustil, i když jsme v poušti.

V Novém zákoně se k maně vrací sám Ježíš. Když lidé žádají znamení podobné tomu, které dostali jejich otcové na poušti, Ježíš odpovídá: „Já jsem chléb života.“ Tím ukazuje, že mana nebyla jen pokrmem pro tělo, ale také předobrazem duchovního pokrmu, který člověk potřebuje na cestě víry. Tak jako Izraelité sbírali manu každé ráno, i my přijímáme Krista stále znovu v modlitbě, ve společenství, v eucharistii, v Božím slově. Víra není jednorázová zásoba, ale každodenní vztah.

Možná se nám zdá, že poušť je vzdálená. Ale každý z nás má své pouště, tedy období nejistoty, únavy, prázdnoty, kdy nevíme, co bude zítra. A právě tam se může objevit něco, co nás posílí: slovo, které nás povzbudí; člověk, který nás podrží; chvíle ticha, která nás obnoví. Mana nás učí, že Boží péče se často projevuje skrze obyčejné věci. Nečeká na velké zázraky, ale přichází v malých, nenápadných darech, které stačí na dnešní den.

V tradici Církve československé husitské má tento motiv zvláštní sílu. Naši předkové věřili, že Bůh vede svůj lid i v těžkých časech, tedy v dobách pronásledování, válek, nesvobody. A že Boží péče se často projevuje skrze obyčejné dary a obyčejné chvíle. Mana je obrazem této víry: Bůh dává dost. Ne přebytek, ne zásoby na roky dopředu, ale dost na dnešek pro tento den. A to stačí.

ZDROJE

Hájek, Blahoslav. Mana. In: *Encyklopedický biblický slovník.* Praha: Nová tiskárna Pelhřimov, 1992.
Mana (pokrm). *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mana_(pokrm).
Mana – zázračný chléb. *InternetWEEK.cz* [online]. Dostupné z: https://internetweek.cz/historie/mana-zazracny-chleb (internetweek.cz).
Sinaj (biblická hora). *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Sinaj_(biblická_hora) (cs.wikipedia.org in Bing).
Hora Sinaj. *KoránOIslámu.cz* [online]. Dostupné z: https://www.koran.cz/hora-sinaj.

Kateřina Chlumská

KDYŽ SLUŽBA ČLOVĚKU POKRAČUJE I PO SLUŽBĚ VLASTI

Každý člověk někdy zažije okamžik, který ho přiměje zastavit se a zamyslet se nad tím, co je v životě skutečně důležité.

Mně se to stalo nedávno při zdánlivě obyčejném setkání. Do ambulance přišel jako pacient muž, kterého bych na první pohled považovala za jednoho z mnoha našich klientů. Teprve během rozhovoru jsem se dozvěděla, že je ředitelem Nadace policistů a hasičů.

Jako všeobecná zdravotní sestra se s policisty, hasiči i záchranáři setkávám již více než třicet let. Viděla jsem jejich nasazení při nehodách, tragédiích i událostech, o kterých se veřejnost nikdy nedozví. Často jsou prvními, kteří přicházejí tam, odkud ostatní utíkají. Jsou připraveni riskovat vlastní zdraví, někdy i svůj život, aby zachránili člověka, kterého nikdy předtím neviděli.

Ve společnosti jsme si na jejich službu zvykli natolik, že ji považujeme za samozřejmost. Málokdy si však uvědomíme, že za každou uniformou stojí obyčejný člověk – syn nebo dcera, manžel či manželka, otec, matka, přítel. A že každá tragédie zasahuje celou rodinu.

Právě proto mě hluboce oslovila činnost Nadace policistů a hasičů. Její poslání není jen o finanční pomoci. Především je o lidské sounáležitosti. O vědomí, že když někdo při službě druhým zaplatí tím nejvyšším nebo si odnese trvalé následky, jeho rodina nezůstane sama.
To není jen charita.
To je solidarita.
A právě zde jsem si uvědomila překvapivou podobnost s prvními křesťany.

Ve Skutcích apoštolů čteme, že když první křesťanská obec začala růst, apoštolové již nestačili pečovat o všechny potřebné. Proto ustanovili jáhny – diakony, jejichž úkolem bylo sloužit chudým, vdovám, nemocným a všem, kdo se ocitli v nouzi. Nešlo pouze o materiální pomoc. Šlo především o zachování lidské důstojnosti.

Diakonie tak od samého počátku znamenala službu člověku. Také česká reformace zdůrazňovala, že opravdová víra se nepozná podle krásných slov, ale podle života. Jan Hus opakovaně připomínal, že pravda bez skutků zůstává prázdná. Nestačí ji vyznávat. Je třeba ji žít. A služba bližnímu je jedním z nejkrásnějších projevů této pravdy.

Na tuto tradici navázal i Jan Amos Komenský, který ve svém díle spojoval vzdělání, víru a milosrdenství. Člověk se podle něj nemá vzdělávat jen pro sebe, ale proto, aby byl užitečný druhým.

Když jsem poslouchala vyprávění o práci Nadace, napadlo mě, že právě zde se tato starobylá myšlenka uskutečňuje i v dnešní době. Není důležité, zda pomoc přichází od církve, nadace nebo jednotlivce. Důležité je, že přichází. Žijeme ve světě, který bývá často označován za uspěchaný, individualistický a chladný. Přesto stále existují lidé, kteří dokazují pravý opak. Lidé, kteří se skládají na pomoc svým kolegům. Dobrovolní dárci. Organizace, které pečují o rodiny těch, jejichž služba měla vysokou cenu.

Možná právě to je dnešní podoba diakonie.
Není vždy vidět.
Neobjevuje se na titulních stránkách novin.
Nečeká na poděkování.
Přesto mění lidské životy.

Ve své dlouholeté zdravotnické praxi jsem poznala nespočet lidských osudů. Naučila jsem se, že člověk nejvíce potřebuje pomoc právě tehdy, když o ni neumí nebo nemůže požádat. A právě v těchto chvílích se ukazuje skutečný charakter společnosti. Nadace policistů a hasičů je krásným příkladem toho, že solidarita není přežitkem minulosti. Je živou hodnotou, která spojuje lidi bez ohledu na jejich postavení, vyznání nebo životní příběh.

Jako husitská křesťanka cítím hlubokou vděčnost za všechny policisty, hasiče, záchranáře i za jejich rodiny. Stejně tak za všechny, kteří pečují o ty, na něž dopadla bolest, ztráta nebo nejistota.

Možná právě oni nám připomínají Kristova slova nejlépe – nikoli kázáním, ale svými skutky.
Protože služba člověku je vždy službou Bohu.

Na závěr bych chtěla vyslovit jednu prostou myšlenku.

Ne každý z nás může zachraňovat lidské životy, sloužit v uniformě nebo finančně podporovat nadace. Každý z nás však může přispět něčím, co nestojí žádné peníze – otevřeným srdcem.

Můžeme být k sobě všímavější, trpělivější a laskavější. Můžeme hledat cestu vzájemné empatie, porozumění a solidarity. Můžeme druhému nabídnout svůj čas, povzbuzení, úsměv nebo tichou přítomnost ve chvíli, kdy je mu těžko. Právě v těchto drobných každodenních skutcích se rodí skutečná diakonie. Tam začíná svět, ve kterém člověk není druhému lhostejný. Svět, ve kterém si uvědomujeme, že největší hodnotou nejsou věci, ale vztahy.

Věřím, že právě touto cestou můžeme společně vytvářet společnost, která nezapomíná na své hrdiny, pečuje o jejich rodiny a zároveň neztrácí schopnost být lidská.

Protože každý dobrý skutek, byť sebemenší, je světlem, které může rozjasnit život druhého člověka.

„Neste břemena jedni druhých, a tak naplníte zákon Kristův.“ (Galatským 6,2)

„Největší změny ve světě nezačínají velkými činy, ale člověkem, který se rozhodne nezůstat lhostejný.“

Mgr. Magdaléna Laláková, DiS.
Všeobecná zdravotní sestra MV,
absolventka HITS

Dílo spisovatele Arnošta Lustiga k nám stále promlouvá

FestivAL100, pořádaný u příležitosti 100. výročí od narození spisovatele, novináře, scenáristy a svědka holocaustu, Arnošta Lustiga (1926–2011), propojuje deset zemí na čtyřech kontinentech a nabízí umělecké a kulturní akce, jubilejní edici knih světově proslulé tvorby i dosud nevydaných prací Arnošta Lustiga, výstavy a vzdělávací programy pro studenty, včetně literární soutěže. Hybnou silou této akce je Eva Lustigová, která důstojně a s invencí naplňuje literární a hluboce etický odkaz svého otce.

? ***Milá Evo, jak sis vychutnala první pražskou premiéru hudebně-lyrické inscenace Kantáta – tanec šílených v Maiselově synagoze, v níž vystupovali herci Máša Málková, Jiří Lábus a Vilém Udatný?***

Myslím si, že pražská premiéra pro mne znamenala hodně, že i když jsme toto pásmo uváděli od podzimu 2020 už čtrnáctkrát v různých synagogách, kostelech i v divadle Husa na provázku. Ocitnout se ovšem v Maiselově synagoze, a právě s jedinou napsanou Arnoštovou básní, která doposud nebyla vydána, bylo pro mne velmi symbolické. A to hned z několika důvodů. Zaprvé byl Arnošt asi tři neděle ředitelem Židovského muzea v Praze, buď to bylo na začátku šedesátých let minulého století, nebo ke konci padesátých let.

A důvodem, proč v tom křesle seděl jenom krátce, bylo to, že po podpisu smlouvy za ním přišla policie a chtěla, aby donášel, když bude cestovat na západ, včetně Spojených států a Izraele. „V žádném případě donášet nebudu!“ prohlásil a rezignoval. To je jeden z těch důvodů. A tím druhým je, že Arnošt i já jsme se narodili v Praze a celá naše rodina patří – tedy ta, která žije – do židovské obce v Praze. Takže vystoupit zde bylo jako ocitnout se doma, bylo to nepopsatelně krásné.

? ***V rámci letošního Světa knihy v Praze Na Výstavišti jsme měli příležitost seznámit se s překladatelkami knih tvého otce do finštiny a také do vietnamštiny. Můžeš nám o nich něco říci?***

Začnu s paní Nguyen Thi Binh Slavickou, která přeložila Modlitbu pro Kateřinu Horovitzovou do vietnamštiny a za svůj překlad koncem loňského roku získala ocenění za nejlepší z deseti překladů cizojazyčné literatury do tohoto jazyka. Paní Binh Slavická z Univerzity Karlovy je velkým profesionálem. Překládala Haškova Švejka, Bohumila Hrabala, myslím, že i Josefa Škvoreckého. Na jedné konferenci bohemistů se s ní setkal můj bratr Pepi a zeptal se jí, zda by nechtěla převést do své mateřštiny něco z díla mého otce.

A ona odpověděla kladně. Na tom překladu se mnou pak velmi úzce spolupracovala. Byl to tvůrčí proces, který probíhal devět měsíců. Samozřejmě to bylo hodně náročné i pro mne samotnou. Měla na mne řadu dotazů, musela do knížky přidat značné množství vysvětlivek pro vietnamské čtenáře, kteří o těchto tématech přirozeně řadu faktů nevědí. Mají odlišnou kulturu a znají jiné souvislosti. Takže toto je první kniha, která Arnoštovi vyšla ve vietnamštině. O Binh Slavické ještě mohu říct, že jsme se skamarádily a že máme i trochu podobné osudy, proto jsme si vzájemně blízké. S manželem, který už nežije, má dva syny, obdobně jako já se svým indickým manželem. Moje maminka našim dětem říkala „míchaný vajíčka“. Takže já nyní říkám Binh o jejích synech to samé. A její muž zase našim dětem říkal, že jsou zebry, takže toho máme hodně společného.

S paní překladatelkou Ninou Saikkonen jsem se setkala na Světě knihy poprvé v životě. To bylo samozřejmě zajímavé, znala se totiž s Arnoštem i s Pepim osobně. Setkali se s ní ve Finsku. Až teď jsem se dozvěděla, že Nina přeložila více Arnoštových knih, nejen Modlitbu pro Kateřinu Horovitzovou.

? ***Jsem potěšena tím, jak intenzivně se o dílo tvého otce zajímá i naše mladá generace, jistě z toho máš jako jeho dcera radost?***

Ta velká účast mladší generace mne nepřekvapila, Svět knihy je světem literatury. Proto jsem si také říkala, že bude zajímavé, když přizvu právě tyto dvě překladatelky, které se ještě v životě nesetkaly. A budou si povídat o tom, jaké to je překládat Arnošta Lustiga. Navíc ještě přečtou něco ze svých překladů v originále souběžně s originální českou verzí. To setkání mne hodně bavilo a s tímto přístupem k překládání bych chtěla pokračovat i do budoucna.

? ***Co ti v současnosti udělalo největší radost?***

Mnoho radosti prožívám neustále. Myslím, že všechno, čemu jsem se věnovala do té doby, než jsme v roce 2020 založili Nadační fond Arnošta Lustiga, jsem dělala proto, abych se naučila to, co potřebuju vědět, aby tento projekt žil. Pracovala jsem třicet let ve Světové zdravotnické organizaci v Ženevě, předtím jsem působila deset roků v rozvojových zemích jako poradkyně managementu. A od mládí jsem spolupracovala s umělci jako promotérka a propagovala jsem umění. Takhle jsem se vlastně dostala i k filmu. Takže mi přináší radost celý můj život, a možnost setkávat se s lidmi jako jsi ty, a tvůj manžel Václav, které umění opravdu zasahuje. Vy sami v kumštu působíte, a také chcete svět zlepšit.

Za rozhovor děkuje Olga Nytrová

Neverbální komunikace napříč kulturami

Neverbální komunikace, o níž jsme psali v předcházejících článcích, se může projevovat různým způsobem: mimikou a výrazem obličeje, pohyby očí, postojem, pohyby rukou, hlasem a způsobem mluvy aj. Některé prvky jsou společné pro většinu lidí na celém světě a mají tutéž formu v různých kulturách – příkladem může být projev přátelského přivítání neočekávaného milého hosta, kdy se zorničky očí rozšíří, obočí se prudce vytáhne nahoru, ústa se pootevřou a obličej se orientuje k příchozímu. Většina lidí bez ohledu na původ shodně vnímá spokojenost, smutek nebo znechucení. Některé neverbální projevy se však u příslušníků různých národů a v různých kulturních celcích odlišují a jsou vázané na určitý vzor, praktikovaný v daném prostředí. Největší kulturní rozdíly existují zejména v souvislosti s osobním prostorem, očním kontaktem, četností dotyků a gesty. O těchto rozdílech nyní podrobněji.

Co se týče osobního prostoru, tradice kultury vytvořila pravidla, do jaké vzdálenosti se mohou lidé navzájem přibližovat a za jakých okolností a v jakých vztazích je vhodná menší nebo větší vzdálenost. Pomineme-li zónu intimní a veřejnou, je osobní zóna, do níž vpouštíme své přátele, na své dolní hranici 45–75 cm, na horní hranici 1,2 m. Zóna pro projednávání neosobních záležitostí, zvláště při jednáních na pracovišti, je 1,2 m až 3 m. V tomto případě nám větší oddálení dodává pocit psychického bezpečí. Různé interpersonální vzdálenosti jsou přitom pro určité kultury příznačné, takže při necitlivém chování, kdy je tato vzdálenost buď příliš dotěrná, nebo naopak příliš velká, můžeme cizince urazit. Jak daleko od sebe stojí při rozhovoru dva lidé, příslušníci různých národů?

Severní evropské národy mají mezilidské zóny větší než např. Italové nebo Arabové. V arabském světě stojí muži při rozhovoru mnohem blíže u sebe, než je obvyklé ve světě západním. Odejít během rozhovoru se považuje za neslušnost až hrubost. Blíže u sebe než Evropané a obyvatelé Severní Ameriky stojí také Japonci a Thajci. Naopak černoši se zdraví navzájem při setkání na podstatně větší vzdálenosti než běloši, při rozhovoru ve skupině stojí od sebe dále než běloši a nezaujímají pozici tak výrazně čelem proti čelu. Pohled černocha na partnera je podstatně delší než pohled bělocha.

Do oblasti dotyků, které mohou být interpretovány jako projev přátelství, můžeme zařadit podávání a potřásání ruky, polibky nebo objímání. Příslušníci většiny evropských kultur si podávají ruce při různých příležitostech několikrát denně. Zatímco Němci a Francouzi potřesou rukou při podání jednou nebo dvakrát a potom ji krátce podrží, Američané potřesou rukou pětkrát až sedmkrát. Britové, o nichž se říká, že jsou poněkud odměřenější než jejich sousedé v kontinentální Evropě, si nepodávají ruku při neformálních příležitostech. Arabští muži používají mnoho tělesných dotyků – jestliže se v Saudské Arábii drží na veřejnosti dva muži za ruce, je to projevem vzájemné úcty.

Příkladem transkulturálních neverbálních projevů může být i líbání a objímání. Pokud se týká líbání na tvář, Skandinávci se spokojí s jedním políbením, zatímco Arabové si dávají tři polibky. Francouzi nelíbají na tváře ani lidi, které dobře znají, ale jen se dotknou tvářemi a polibek pošlou vzduchem. Mezi Evropany mají nejvřelejší vztah k tělesným dotykům Italové, kteří se často objímají.

Podávání ruky, polibky a objetí nejsou naopak běžné v Japonsku, kde je tělesný kontakt vnímán jako nezdvořilost. Japonci se při prvním setkání uklánějí: člověk nejvyššího společenského postavení se ukloní nejméně a člověk nejnižšího společenského postavení se ukloní nejhlouběji. V Thajsku je poplácání po zádech nebo po ramenou urážlivé.

Třetí oblast pak tvoří oblast gest, kterými se rozumějí pohyby, jež mají výrazný sdělovací účel a jež doprovázejí slovní projevy nebo je zastupují. Gesta mohou nejen doprovázet a dokreslovat to, co je řečeno, ale za určitých okolností mohou vyjadřovat i pravý opak toho, co je slovy sdělováno. Na formování gest se kulturní prostředí podílí mimořádně, a tak je třeba i v této oblasti počítat s velkými odlišnostmi.

V Evropě je možné poukázat na francouzskou eleganci, italskou výbušnost nebo anglickou zdrženlivost. Italové převyšují svou gestikulací, produkcí slov v rozhovoru a hlasitostí slovních projevů značně vše, co je možné pozorovat u jiných evropských národů. Nejen velmi živě gestikulují, když hovo-

ří, ale i když naslouchají. Chtějí tímto způsobem ujistit hovořícího, že s ním jsou stejného názoru, že by snad jednali stejným způsobem atp.

Rozdíly mezi jednotlivými národy je možné pozorovat nejen v míře gestikulace, ale i v rozsahu gestikulačních pohybů. Zatímco Arabové gestikulují nejen rukama, ale přímo celým tělem, Angličané používají rukou, kdy se ruka pohybuje jen od zápěstí ke špičkám prstů.

Jednotlivá gesta pak mají odlišný význam. Přikývnutí hlavou je téměř univerzálním signálem souhlasu. Jedinou výjimkou jsou Bulhaři, kteří přikyvováním naznačují nesouhlas, a Japonci, kteří tímto gestem vyjadřují zdvořilost. Japonci neradi říkají „ne“, a tak jejich přikývnutí obvykle neznamená „ano, souhlasím“, ale spíše „ano, poslouchám vás“. V Turecku se „ne“ naznačí tak, že se hlava trochu zvedne, zakloní se a zavřou se oči. Úsměv, který je pak u většiny národů projevem společenské blízkosti, přátelství nebo přejícího postoje, neznamená u Japonců autentický projev, ale výraz společenské etikety a přímý kontakt očí je zde považován za zastrašování. Pískání a syčení není u Japonců projevem nevole, ale naopak vyjádřením souhlasu a úcty. Kroužek vytvořený palcem a ukazováčkem znamená v anglicky mluvících zemích „všechno v pořádku“ (angl. all correct, často psáno úmyslně chybně jako oll korrect, tedy OK). Ve Francii a Belgii však toto gesto značí „nula“ nebo „nic“ a v Japonsku „peníze“, takže si Japonci mohou myslet, že je žádáte o úplatek. V arabských zemích se toto gesto používá zřídka a znamená hrozbu nebo neslušnost.

Palec je nejsilnější prst na ruce a slouží jako symbol síly. Gesto vztyčeného palce může mít u Evropanů význam „jedna“ nebo „dobře“; v Řecku však směřuje palec kupředu a získává urážlivý význam ve smyslu „jdi se vycpat“. Ukazovák a prostředník vztyčený do podoby písmene V používal Winston Churchill za druhé světové války jako symbol vítězství (angl. victory) a u Arabů je ukazování prstem přímo na jinou osobu vrcholem neomalenosti.

Při cestování a komunikaci v zahraničí jednejme tedy se znalostí kulturního prostředí a s ohledem na lokální zvyky a vždy, než si uděláme úsudek o významu gest a řeči těla konkrétního člověka, zamysleme se nad jeho původem, protože chybný výklad gest může být zdrojem trapných okamžiků.

PhDr. Drahomíra Tesařová, CSc.

Vážení čtenáři časopisu HUSITA,
s radostí a hrdostí si vám dovolujeme oznámit, že se nám dostalo privilegia a ocenění od Národní knihovny ČR, že jsme se stali její trvalou součástí.

Zde zveřejňujeme dopis, který byl zaslán předsedkyni Dialogu PhDr. O. Nytrové.

Dialog na cestě považuje toto ocenění za velkou poctu a stává se důležitým podnětem a inspirací k další práci:

Dobrý den,

rádi bychom Vám oznámili, že jsme zařadili Vaše stránky Dialog na cestě https://www.dialognaceste.cz mezi výběrové české webové zdroje určené k pravidelné a dlouhodobé archivaci webu s cílem jejich uchování pro budoucí historické a výzkumné účely.

Archivace Vašich stránek je zcela bezplatná a je realizována českým webovým archivem (Webarchiv) Národní knihovny České republiky. Pro zařazení Vašich stránek mezi výběrové české webové zdroje je potřeba zvolit jeden z následujících postupů:

1. můžete obsah Vašich stránek vystavit pod jednou z licencí Creative Commons. Více informací o Creative Commons naleznete zde: https://www.webarchiv.cz/cs/creative-commons

2. nebo můžete s námi uzavřít smlouvu, která nám umožní Vaše stránky archivovat a zpřístupňovat jejich archivní kopie přes náš web. Smlouva je k dispozici: https://www.webarchiv.cz/cs/smlouva

Prosím informujte nás o Vašem rozhodnutí.

Zařazením mezi výběrové webové stránky získáte jistotu, že obsah vašeho webu bude několikrát ročně archivován a zůstane uchován v rámci fondu Národní knihovny České republiky. Archivní verze Vašich stránek budou dostupné přes webové stránky Webarchivu a katalog NK ČR.

V případě jakýchkoli nejasností navštivte prosím naše FAQ nebo nás přímo kontaktujte.

S přáním pěkného dne

Mgr. Barbora Rudišinová
Oddělení Webarchivu
Odbor novodobých digitálních sbírek
+420 221 663 579 | barbora.rudisinova@nkp.cz
Národní knihovna České republiky
Mariánské nám. 190/5, 100 00 Praha 1
www.nkp.cz | www.webarchiv.cz

„Setba i žeň a chlad i žár,
léto i zima a den i noc
nikdy nepřestanou
po všechny dny země.“

Genesis 8,22

Český ekumenický překlad.

